

Äsphults kyrka

55.9792, 13.7992

Kyrkan från tidig medeltid har en tidig historia som inte skiljer mycket från andra kyrkan som byggdes under denna period. Kyrkan uppfördes omkring år 1200, och valv slogs i kyrkorummet på 1400-talet.

Tornet tillkom förmodligen på 1600-talet. Tornet byggdes om och nya valv slogs vid en större renovering på 1880-talet under ledning av domkyrkoarkitekten Helgo Zettervall. Då förstördes senmedeltida valvmålningar, möjligen utförda av Anders Johansson som signerat målningarna i närliggande Linderöds kyrka. Enligt dåvarande kyrkoherden Carl Emanuel Trägårdhs anteckningar från ombyggnadstiden upptäcktes också då på valvpelarna revs, spår av romanska väggmålningar. Men inte heller dessa har bevarats.

Det betonggolv som då lades i mittgången, koret och i sakristian ersattes 1988 med handslaget tegel.

Dopfunten av sandsten är troligen jämgammal med kyrkan. På fotens ena sidan finns uttömningshål. Dopfunten är gjord för neddoppning av barnet, vilket var det ursprungliga tillvägagångssättet vid dop.

Numera finns ett dopfat i mässing med en inskription som berättar att skänktes till kyrkan år 1661 av en kvinna från Vä. ("Denne mu.ller hafver erlig och gudfruktit qvinne Kirstine St:claus Persons i Vae gievet till Espolts kirke 1661".)

Den ena sidan av dopfunten har en dekoration i form av ett hjul av egendomlig form. Såväl ringen som ekrarna är dubbla och ekrarna skjuter genom ringen, där ändarna klyvs och delarna böjs åtskilda.

Altaruppsatsen från början av 1700-talet har snidats av Ystadsbildhuggaren Matthias Stenberg. På Nattvardstavlan i Äsphults kyrka tycks Jesu lärjungar i denna skånska version vara inbegripna i en mycket livlig diskussion. Annars befinner sig denna skurna relief långt från förebilden Leonardo da Vincis berömda fresk Nattvarden i kyrkan Santa Maria delle Grazie i Milano, Italien. Den produktive Stenberg leverade under 1700-talets förra hälft altaruppsatser, predikstolar, epitafier och dopfuntar till en lång rad kyrkor, främst i sydöstra Skåne.

Ovanför ett stadigt bjälklag finns ett överstycke med änglagesalter samt Lammet och korsfanan. Under lammet står: "Ära vare Gud i höjden", och nere vid altarbordet finns ett lov till trefaldigheten på latin. Från vänster ser vi evangelisterna Lukas, Matteus, Markus och Johannes.

Predikstolen består av delar från olika epoker. Här är 1600, 1700 och 1800-talen är representerade. Fälten är försedda med målade motiv och inramade med målat listverk. I mitten ser vi Kristus med det korsprydda klotet, flankerad till vänster av Moses med lagens tavlor och till höger av Aron med stav i höger hand och rökelsekar i vänster.

Tre ljuskronor skänktes till kyrkan 1911. Det var Nils Olsson som jobbade på en gård i Äsphult som samlat ihop medel för inköp av två, och dessutom med egna sparade medel själv bekostat den tredje.

Orgeln inköptes 1927 från Mårtenssons i Lund.

Källor:

Webb: Västra Vrams församling.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Bok: "50 kyrkor i nordöstra Skåne". Regionmuseet Kristianstad. ISBN 978-91-977127-7-4

Häfte: "Äsphults kyrka". Äsphults kyrkoråd 2010.